

Medzinárodná výstava EXPO Future Energy 2017 Astana

Medzinárodná výstava EXPO Astana 2017 sa uskutočnila v dňoch 10.06. – 10.09.2017 a jej hlavnou témou bola „**Energia budúcnosti**“ s **podtémami: Znižovanie CO2 emisií, Energeticko-efektívny obraz života a Energia pre všetko**. Na stretnutí sa zúčastnilo celkovo 115 krajín sveta a 22 medzinárodných organizácií, ktorých úlohou bolo prezentovať svoju predstavu o možnostiach využitia moderných technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a ekologicky bezpečného využívania tradičných zdrojov energie. Výstavu počas troch mesiacov trvania navštívilo celkovo 3,977 mil. osôb, pôvodný plán pritom predstavoval 2 mil. návštevníkov (<https://expo2017astana.com/en/>).

Organizátori výstavy mali ambíciu, aby EXPO 2017 bola novým impulzom rozvoja svetového energetického systému a formovania nových modelov udržateľného rozvoja globálnej energetiky, aby predstavovala unikátny prínos pre globálny rozvoj čistej energetiky. Či sa im to skutočne podarilo, ukáže už blízka budúcnosť, ktorá by mala potvrdiť reálnosť ambiciózných plánov o vytvorení nového medzinárodného centra pre zelené energie sponzorovaného OSN a medzinárodne uznávaného finančného centra pre podporu investícií (umiestnených v priestoroch výstavniska). Uvedené projekty by sa mali stať príťažlivou stredoázijskou platformou pre aktivity nadnárodných firiem a inštitúcií, vrátane islamského financovania.

Podľa slov prezidenta N. Nazarbajeva sa Kazachstanu organizáciou medzinárodnej výstavy EXPO 2017 podarilo upevniť imidž bezpečnej a dynamicky sa rozvíjajúcej krajiny eurázijského regiónu. Ako uviedol, EXPO predstavovalo vynikajúcu možnosť demonštrovať intelektuálny a technologický potenciál celej našej planéty, na ktorej bolo predstavených 140 vedeckých vynálezov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Pre Kazachstan samotný bola organizácia výstavy EXPO, najväčšej akcie svojho druhu v Strednej Ázii, veľkou skúsenosťou, na ktorej môže ďalej budovať a zvyšovať svoj kredit krajiny orientujúcej sa na zelenú ekonomiku, lepšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie a aktívne podporujúcu zvyšovanie energetickej efektívnosti a inovácie v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky.

Organizácia výstavy a výstavba areálu EXPO, ktorá trvala skoro 5 rokov a jej náklady dosiahli 2,1 mld. \$, predstavovala veľký stimul pre ekonomiku hlavného mesta Astana. Viac ako 1,4 tisíc malých a stredných firiem získalo objednávky spojené so zabezpečením výstavy v celkovej hodnote 640 mld. ₸. Obrovský kus práce bol urobený pre zlepšenie infraštruktúry hlavného mesta – bol otvorený nový medzinárodný terminál letiska, bola uvedená do prevádzky nová železničná stanica, pre účastníkov výstavy boli vystavané obytné komplexy s celkovou plochou 1,4 mil. m², ktoré boli po skončení výstavy ponúknuté na predaj obyvateľom Astany. V Astane bolo otvorených 47 nových reštaurácií, počet hotelových zariadení sa zvýšil zo 165 v r. 2016 na súčasných 201 s niekoľkými na úrovni 5* (Hilton, Ritz-Carlton). Vybudovaných bolo 11 nových ulíc a zrekonštruovaných 44,4 km cestnej siete v meste. Na domácej scéne je vysoko oceňovaný aj prínos pre cestovný ruch krajiny nielen zo zahraničia, ale aj vnútorný, nakoľko domáca návštevnosť predstavovala viac ako 90 %.

Počas trvania výstavy EXPO 2017 sa uskutočnilo viac ako 6 tisíc rôznych kultúrnych podujatí, prezentácií, seminárov a diskusných fór. Každá zúčastnená krajina zorganizovala svoj národný deň (Národný deň Slovenskej republiky sa uskutočnil 18.07., odkazy na mediálne pokrytie sú uvedené v prílohe), ktorého súčasťou bol kultúrno-spoločenský program a ďalšie obchodno-prezentačné aktivity. Za najdôležitejšiu odbornú akciu celej výstavy EXPO 2017 možno označiť energetické fórum „Future Energy Forum“ (<https://www.futureenergyforum.org/>), ktoré pozostávalo zo série 12 dvojdnových konferencií. Na záver konferencií bol predstavený návrh záverečného dokumentu, Manifesta hodnôt a princípov, ktorý bol zhrnutím jednotlivých diskusií a týkal sa globálnych environmentálnych záležitostí. Jeho text však zatiaľ nebol zverejnený, nakoľko bol najprv predložený na posúdenie a schválenie kazašskej vláde. Závery konferencií by sa mali stať dobrou motiváciou pre vedeckú obec Kazachstanu a ďalších krajín, ktoré budú mať možnosť zapojiť sa do navrhovaných projektov.

Účasť Slovenskej republiky na výstave EXPO 2017

Slovenská republika sa na výstave EXPO Astana 2017 zúčastnila formou národného pavilónu s plochou 354 m², ktorý si dal za cieľ predstaviť Slovensko ako krajinu s rozvinutým priemyslom, inovačným potenciálom a vysoko kvalifikovanou pracovnou aj vedeckou silou prostredníctvom piatich tematických oblastí. Charakter expozície, ktorej celkový rozpočet predstavoval 2,66 mil. €, vystihovalo heslo "**Slovensko - krajina dobrých nápadov, skvelé myšlienky pre energiu budúcnosti**". Počas celého trvania výstavy Slovensko sprevádzala značka **ENERGY & SLOVAKIA GOOD IDEA**. Autorom návrhu slovenskej expozície bola spoločnosť Kvant z Bratislavy v spolupráci s architektom Jozefom Danákom z ART STUDIO JOKO v Trnave. Na prezentáciu témy "Energia budúcnosti" si vybrali nekonvenčný prístup s cieľom zbaviť sa stereotypu podobných podujatí. **Expozícia akcentovala základnú myšlienku, že všetky inovácie a revolučné nápady môžu vzniknúť jedine v ľudskom mozgu.** Hlavnými exponátmi slovenského pavilónu boli ECOCAPSULE, energeticky sebestačný inteligentný mikrodom, ktorý prezentoval udržateľnú inteligentnú domácnosť, poháňanú výhradne slnečnou a veternou energiou, a Chargebrella, prenosný dáždnik s napájacím zdrojom na nabitie elektroniky.

Viac info na: <http://www.expo2017slovakia.sk/>

Prezentácia SR na medzinárodnej výstave EXPO 2017 v Astane splnila svoj hlavný cieľ, ktorým bolo predstaviť svetu SR ako modernú, úspešnú a dynamicky sa rozvíjajúcu európsku krajinu, to všetko v silne konkurenčnom prostredí ostatných 115 krajín rovnako sa snažiacich upútať svojou ponukou. Potvrdením toho bola **vysoká celková návštevnosť nášho pavilónu, ktorá dosiahla 311,166 tisíc osôb**, organizovaná návštevnosť zo SR bola 261 osôb a individuálna návštevnosť zo SR bola 960 osôb. **Za veľký úspech možno označiť skutočnosť, že v konečnom hodnotení jednotlivých krajín slovenský pavilón získal 2. miesto za najlepší dizajn v kategórii národných stánkov s rozlohou do 400 m² za Poľskou republikou a pred Lotyšskom.**

Možno konštatovať, že účasť slovenskej delegácie na otvorení výstavy EXPO (08.-10.06.) a tri podnikateľské misie v gescii rezortov zahraničných vecí (17.07.-20.07.), pôdohospodárstva a školstva (19.06.-23.06.), na ktorých sa zúčastnilo spolu 261 zástupcov zo SR, určite prispeli k lepšej informovanosti o možnostiach obchodnej, investičnej a akademickej spolupráce s našou krajinou a treba veriť, že slovenské subjekty, ktoré sa na misiách zúčastnili, túto šancu využijú a začnú Kazachstan navštevovať častejšie

a s konkrétnymi návrhmi spolupráce. **Kazachstan ako nesporne úspešný organizátor medzinárodnej výstavy EXPO 2017 im ukázal, že má potenciál a možnosti na to, aby sa s jeho podnikateľskou komunitou oplatilo začať spolupracovať omnoho intenzívnejšie ako doteraz.**

Budúcnosť areálu výstaviska EXPO

Vo výstavnom komplexe bude od 11.09. do 15.12.2017 prebiehať demontáž medzinárodných pavilónov. Následne by v priestoroch výstaviska malo byť spustených niekoľko určite zaujímavých projektov, poslaním ktorých bude zabezpečiť **hlavný cieľ: aby sa areál EXPO stal v priebehu nasledujúcich 5 rokov investičným a inovačným centrom Strednej Ázie** a perspektívne aj uzlom spájajúcim ekonomické záujmy krajín Eurázijskej ekonomickej únie, Blízkeho východu, západnej Číny, Mongolska a Európy. Medzi kľúčové projekty, ktoré by mali zabezpečiť naplnenie tohto odvážneho cieľa, možno zaradiť predovšetkým:

I. Medzinárodné finančné centrum AIFC / Astana International Financial centre:

V priestoroch areálu EXPO začne od januára 2018 pôsobiť centrum AIFC poskytujúce výhody preferenčného daňového (navrhované je oslobodenie od platenia daní na 50 rokov), vízového (zjednodušenie procesu vydávania pracovných víz) a administratívneho režimu (bezplatný nájom kancelárskych priestorov na 2 roky), ktorého ambíciou je stať sa významným medzinárodným finančným centrom v eurázijskom regióne (v okruhu 2 tis. km sa nenachádza podobné centrum, vzorom sú centrá ako Dubaj, Hongkong a Šanghaj) s dôrazom na nasledujúce aktivity:

- 1. Kapitálové trhy:** hlavným cieľom je vytvoriť likvidnú a efektívnu regionálnu burzu cenných papierov so širokou ponukou finančných nástrojov. 25 %-ným akcionárom burzy by sa mala stať Šanghajská burza a pracovať bude na základe obchodnej platformy dodanej spoločnosťou NASDAQ. Prostredníctvom uvedenej burzy by mali byť zrealizované aj IPO veľkých kazašských zaradených do druhej vlny privatizácie. V súčasnosti jedinou funkčnou burzou cenných papierov v krajine je Kazašská fondová burza KASE (<http://www.kase.kz/>), ktorá sa nachádza v Almaty.
- 2. Správa aktív (Asset Management):** Astana sa chce stať centrom správy aktív nielen domácich firiem, ale aj podnikateľských subjektov širšieho stredoázijského regiónu. Ako svoje výhody uvádza dostatok vlastných zdrojov na správu aktív, existenciu kvalitnej finančnej, materiálnej a technickej infraštruktúry, výhodný daňový režim, politickú a ekonomickú stabilitu krajiny.
- 3. Islamské financovanie:** AIFC sa chce stať regionálnym centrom islamského financovania a snaží sa vytvoriť priaznivé podmienky pre fungovanie a rozvoj islamských finančných inštitúcií. Podľa informácie prezidenta N. Nazarbajeva zo 14.09. plánuje Kazachstan vydať v roku 2018 islamské dlhopisy (sukuk) v hodnote 300 mil. \$. Prvá emisia islamských dlhopisov v Kazachstane bola uskutočnená Rozvojovou bankou Kazachstanu v r. 2012. Kazachstan taktiež spolupracuje s Islamskou rozvojovou bankou, ktorá je jeho strategickým partnerom v oblasti islamského financovania.
- 4. Rozvoj finančno-technologických start-upov (FinTech):** uvedený sektor, ktorý sa zameriava na vývoj nových finančných riešení s využitím moderných technológií, bol

vyhodnotený ako vysoko perspektívny z pohľadu ďalšej činnosti AIFC, ktorý FinTech start-upom ponúka modernú infraštruktúru, podporu investičných aktivít a flexibilné pravidlá činnosti.

5. **Privátny banking:** správa osobných aktív solventných klientov z regiónu Strednej Ázie a Eurázijskej ekonomickej únie, ktorí doposiaľ využívali služby zahraničných bankových inštitúcií alebo mali finančné prostriedky uložené na pasívnych účtoch v banke. AIFC zároveň ponúka medzinárodným bankovým domom, ktoré sa venujú privátnemu bankingu, aby otvorili svoje zastúpenia v priestoroch Astanského centra.
6. **Zelené financovanie:** poskytnutie potrebnej infraštruktúry a podmienok pre rozvoj tzv. zeleného financovania, ktorého cieľom je finančne podporiť realizáciu produktov a služieb berúcich do úvahy environmentálne zodpovedné riešenia a faktory, stimulujúce rozvoj technológií a projektov s nízkymi emisiami.

Viac info na: <http://www.aifc.kz/>

II. Medzinárodné centrum pre rozvoj zelených energií

Poslaním medzinárodného centra pre rozvoj zelených energií a investícií, ktoré bude vytvorené s podporou agentúr OSN, bude aktívne podporovať globálny udržateľný rozvoj a lepšie využívanie zelených technológií. Cieľom je ďalej poznávať, skúmať, prezentovať a šíriť myšlienku ekologizácie svetovej ekonomiky.

III. Medzinárodný park pre IT start-upy

Medzinárodný park pre start-upy v oblasti informačných technológií by sa mal stať miestom, kde sa budú stretávať podnikatelia a investori z celého sveta. Dôraz bude pritom kladený na podporu aktivít mladých podnikateľov, vytváranie optimálnych technických a finančných podmienok pre ich prácu. Dôležitou súčasťou činnosti parku by sa mala stať aj práca s mládežou, jej vzdelávanie a príprava na profesionálnu kariéru.

IV. Turistická atrakcia

Stála expozícia Kazachstanu v národnom pavilóne Nur Alem, Art-centrách a v tematických pavilónoch bude nazvaná ako „Múzeum budúcnosti“ alebo „Pokračovanie EXPO“ (areál Nur Alem, najväčšia sférická stavba na svete, je porovnávaná s Atomiom v Bruseli a Eiffelovou vežou v Paríži).

V. Kongresové centrum

Komplex rokovacích priestorov so špičkovou infraštruktúrou pre viac ako 2,1 tis. účastníkov, priľahlým 5* hotelom Hilton a obchodno-zábavným centrom Mega Silk Way bude využívaný ako miesto na organizovanie medzinárodných konferencií a stretnutí národného, regionálneho a celosvetového významu.

Vypracoval: Ján Galoci, radca
18.09.2017

Príloha:

Mediálne pokrytie slovenskej účasti na EXPO – Kazachstan:

<http://www.kazpravda.kz/news/obshchestvo/natsionalnii-den-slovakii-otmetili-na-ekspo-v-astane/>

[https://liter.kz/ru/news/show/34814-](https://liter.kz/ru/news/show/34814-proshel_nacionalnyi_den_slovackoi_respubliki_na_ekspo-2017)

[proshel_nacionalnyi_den_slovackoi_respubliki_na_ekspo-2017](https://liter.kz/ru/news/show/34814-proshel_nacionalnyi_den_slovackoi_respubliki_na_ekspo-2017)

<http://24.kz/ru/news/expo/item/187429-slovakiya-otmechaet-natsionalnyj-den-na-expo-2017>

<http://www.kazpravda.kz/news/obshchestvo/natsionalnii-den-slovakii-otmetili-na-ekspo-v-astane/>

<https://www.youtube.com/watch?v=oTAgjYytDFI>

http://bnews.kz/ru/news/ekspo_segodnya_forum_tsares_natsionalnii_den_slovakii_i_kontsert_kculture_party

Mediálne pokrytie slovenskej účasti na EXPO – Slovenská republika:

<http://www.24hod.sk/narodny-den-na-expo-2017-sr-sa-predstavila-energiou-a-prilezitostami-cl524757.html>

<http://www.economy.gov.sk/top/slovensko-sa-v-narodny-den-na-expo-2017-astana-predstavilo-energiou-a-prilezitostami>

<https://www.vcas.sk/slovensko/c/02732/vystava-expo-2017-v-astane-narodny-den-sr-sa-bude-niest-v-znameni-inovacii-a-kulturnych-tradicii>

<http://www.teraz.sk/ekonomika/mh-sr-narodny-den-sr-na-expo-2017-as/270801-clanok.html>

<http://www.teraz.sk/ekonomika/narodny-den-na-expo-2017-sr-sa-preds/271068-clanok.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=QcOE2zvODI0>

<http://www.goodwill.eu.sk/clanky/item/327-expo-2017-astana-narodny-den-sr-s-ekokapsulou-a-chargebrellou>

https://www.eximbanka.sk/slovenska-verzia/o-nas/aktuality-a-udalosti/aktuality/eximbanka-sr-na-narodnom-dni-slovenskej-republiky-na-expo-2017-astana.html?page_id=192529